

De Ruyter admirálisra emlékeztek

Pusztai Gábor

néderlandista, egyetemi docens, Debreceni Egyetem

2021. február 11-én koszorúzással emlékeztek meg Michiel Adriaenszoon de Ruyter holland tengernagyról, aki 1676-ban ezen a napon szabadított ki Nápolyban 26 protestáns, magyar gályarab prédikátort.

A járványhelyzet miatt idén csupán szűk körben kerülhetett megrendezésre az ünnepség a Nagytemplom mögötti Emlékkertben. Az elmúlt években megszo-kott, szép számú diákság és a tanári kar sajnos idén nem csatlakozhatott az ün-neplőkhöz. Baráth Béla, a Református Hittudományi Egyetem rektora, valamint Pusztai Gábor, a Debreceni Egyetem Néderlandisztika Tanszékének vezetője csupán a sajtó képviselői és néhány érdeklődő előtt tartottak rövid ünnepi beszé-det, majd közösen helyezték el az emlékezés koszorúját a gályarab-emlék-oszlopnál. Baráth Béla rektor kiemelte: az 1895-ben állított emlékoszlop a hitü-kért kiálló magyar protestánsok mementója.

Különös aktualitást ad az idei megemlékezésnek, hogy 350 évvel ezelőtt kez-dődött a gyász évtized (1671–1681), mely a magyarországi protestánsok számá-
ra a kiteljesedő ellenreformáció miatt a legnehezebb időszaknak számított. Ek-
korra tehetőek a Wesselényi-összeesküvés miatti megtorlások, és ekkor kezdőd-
tek a prédikátorpercek is.

Pusztai Gábor beszédében hangsúlyozta: az 1676-os szabadítás mellett, hogy konkrét életeket mentett, szimbolikus tett is volt. A fiatal holland köztársá-ság segítő jóbort nyújtott az elnyomott, megnyomorított magyar hitsorsosainak, kiállt az üldözöttek mellett, és ezzel az ellenreformáció vihara által megtépázott protestáns közösségeknek jelezte: nem vagytok egyedül. Michiel de Ruyter, az ekkor már idős, ősz admirális kitartásának és diplomáciai érzékének köszönhe-tően a spanyol alkirály Nápolyban végül szabadon engedte a magyar gályarabo-kat, akik Velencén keresztül Svájcba kerültek. Hazájukba még évekig nem tér-hettek vissza. De Ruyter admirálisnak a gályarab-szabadítás volt utolsó győzel-me. Két és fél hónappal később, 1676. április 22-én, a francia flotta ellen vívott siracusai csatában halálos sebet kapott és egy hét múlva a 70. életévében járó admirális belehalt sérüléseibe. Földi maradványait az amszterdami Nieuwe Kerk kriptájában helyezték örök nyugalomra.

A gályarab-szabadítás évszázadokon keresztül hivatkozási pontja volt, sőt a mai napig sarokköve maradt a két ország közötti kapcsolatoknak. A fontos ese-ményre emlékeztető debreceni emlékü a magyar-holland kapcsolatok emblema-tikus emlékezhelye, ahol minden évben leróhatjuk tiszteletünket a holland tengernagy előtt. Hiszen az emlékezés nem csupán a múltba való visszatekintés, hanem a közös identitás megerősítése és a jövő útjának kijelölése is.